

La Sardana

Segon any
de cicle mitjà

Alumne/a:

Coordinació:
Mireia Bosch, Xavier Colon i Quim Massa

MANIFESTACIONS SARDANISTES

No totes les sardanes es toquen als mateixos llocs i de la mateixa manera. Les diferents maneres que podem escoltar o ballar sardanes les anomenem manifestacions sardanistes. N'hi ha de diverses classes:

- **APLECS**
- **AUDICIONS o BALLADES**
- **CONCERTS**
- **CONCURSOS**
- **TROBADES INFANTILS**

L'APLEC

Un Aplec és un acte organitzat a fi de què unes persones es reuneixin per a festejar alguna cosa. En el món sardanístic, un Aplec és una reunió de persones que es troben un dia determinat en un lloc per a ballar sardanes.

En un Aplec sol haver-hi dues o tres (i de vegades més) cobles que toquen moltes sardanes, al matí, a la tarda i, de vegades, a la nit.

Es solen fer en llocs grans: places, camps de futbol, arbredes... per tal que s'hi estigui bé i hi càpiga molta gent.

Respon a aquestes tres preguntes

- Què fan les persones que participen en un Aplec de Sardanes?
- Quantes cobles solen haver-hi, en un Aplec?
- En quins llocs solen celebrar-se els Aplecs de la Sardana?

REPÀS DELS INSTRUMENTS DE VENT

Recordem que els instruments de vent són els que s'han de bufar. Es divideixen en dos grans grups:

- a) Els de **vent fusta**: en aquests, la vibració d'aire es produeix a l'embocadura, al llarg del tub hi trobem forats per on s'hi escapa l'aire que tapem o destapem amb els dits o amb les claus per a produir les notes.
- b) Els de **vent metall**: en aquests, la vibració de l'aire es produeix abans d'entrar dintre l'instrument. Tot l'aire que entra per l'embocadura surt pel pavelló i per fer les diferents notes allarguem o escurcem el recorregut de l'aire amb els pistons.

Exercicis

- 1) Pinta de color blau els músics que toquin instruments de vent, de color groc els de percussió i de color vermell els de corda.

Hi ha algun instrument que t'hagi quedat verd? Per què?

- 2) Pinta de color groc els instruments de vent metall i de color blau els de vent fusta.

- 3) **Contesta: vent fusta o vent metall?**

L'aire entra dins l'instrument sense vibrar.....

Per tapar els forats faig servir les claus.....

El flabiol, la tenora i el tible són de.....

La vibració de l'aire es produeix a l'embocadura.....

LES AUDICIONS O BALLADES I ELS CONCERTS

A les **Audicions** o **Ballades**, normalment, hi actua una sola cobla que toca sis sardanes i la repetició. Tal com indiquen els noms. La gent hi va a ballar o a escoltar sardanes.

Se solen fer a diverses places o carrers de la població.

Un **Concert** és un acte que s'organitza a fi que la gent pugui anar a escoltar sardanes.

Normalment es fan en llocs tancats: teatres, esglésies... per tal que no hi hagi sorolls que destorbin. No obstant això, a l'estiu, quan fa bon temps, també se'n poden fer a l'aire lliure.

Les sardanes que es toquen als concerts solen tenir molt bona musicalitat i de vegades costen de ballar.

Assabenta't si a la teva localitat es fan audicions de sardanes, concerts o aplecs i escriu la data i el lloc on es fan (pots preguntar-ho a algú que tingui relació amb la sardana)

Relaciona

Concert

Aplec

Audició o ballada

Llocs grans

Carrers o places

Llocs tancats

Dues o més cobles

Una sola cobla

Sardanes amb molta musicalitat

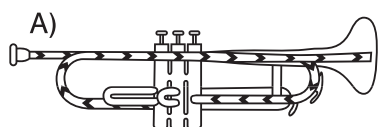

AGUTS I GREUS

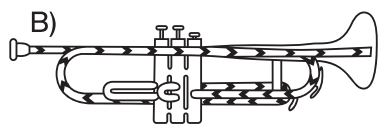
Als instruments de vent, quan els fem sonar, vibra tot l'aire que hi ha a dins.

- ▶ Quan més aire hi ha dins un instrument, sona més GREU.
- ▶ Quan menys aire hi ha a dins, sonarà més _____
- ▶ Què sonarà més greu, si bufem una ampolla buida o una de mig plena? _____

Contesta les següents preguntes

- Quina trompeta sonarà més greu? Per què?

- On creus que hi cap més aire, al flabiol o al fiscorn?
- Per tant quin instrument serà més agut?
- Ordena de més agut a més greu:

TROMPETA - FISCORN - FLABIOL - TENORA - TIBLE - TROMBÓ

Mira el dibuix de la cobla i contesta

- On estan situats els instruments aguts, a la dreta o a l'esquerra?

Vigila!! Algunes preguntes tenen "ganxo"

- Quin és l'instrument de **corda** que sona més agut? _____
- Quins són els instruments de **vent** que sonen més greus? _____
- Quin és l'instrument de **percussió** que sona més agut? _____
- Quin és l'instrument de **vent** que sona més agut? _____

Pinta de blau els més aguts i de vermell els més greus.

LES TROBADES INFANTILS

Una trobada infantil és una reunió de nens i nenes de diferents pobles que es troben per a passar una tarda divertida ballant sardanes. És on poden demostrar el que han après als cursets d'ensenyament.

En aquestes trobades no hi ha concurs. Tots els balladors són iguals, tant els que comencen com els que ja en saben una mica.

Acabades les sardanes es sol fer una berenada mentre arriba el torn de ballar els grans.

Se solen fer en places grans o en camps de futbol.

Recorda i relaciona

Audició

Hi ballen nens i nenes

Concerts

Es toquen sis sardanes

Aplec

Hi actuen diverses cobles

Trobada infantil

Només s'escolta

Recordem les manifestacions sardanistes que hem estudiat:

Aplecs de la Sardana

Audicions o ballades

Concerts

Trobades infantils

**Has anat a alguna de les manifestacions sardanistes que hem estudiat?
A quines?**

EXERCICIS

Sopa de lletres

Busca els instruments de la cobla (els pots trobar buscant en vertical i horitzontal)

T	R	O	M	P	E	T	A	B	O	L	A	R
C	O	F	T	F	C	A	R	O	N	E	T	A
O	B	N	A	A	A	M	E	A	C	B	L	P
S	A	R	S	N	S	B	P	N	A	R	O	A
A	R	O	S	A	A	O	I	A	O	A	I	T
B	T	C	O	T	F	R	D	P	B	U	B	P
O	U	S	E	L	B	I	T	B	M	S	A	A
N	X	I	A	B	A	R	T	N	O	C	L	R
A	M	F	B	O	R	O	N	O	R	U	F	T
L	O	B	E	L	P	A	B	T	T	I	O	O

Mots encreuats

Completa aquest encreuat amb els instruments de la cobla

T						T				
		R			B					
								I		
					E					
X		A							C	
		T								
					R			N		T

Observant les instruccions trobaràs el nom d'un instrument de la cobla

- ☐ Sóc la tercera lletra i em trobareu a *batuta* i a *bisell*, però no a *tenora*
- ☐ La cinquena lletra la trobareu a *trompeta* i a *tenora*, però no la trobareu a *contrabaix* ni a *flabiol*
- ☐ Si busques la segona lletra, la trobaràs a *música* i a *instrument*, però no a *cobla* ni a *trompeta*
- ☐ Sóc a la quarta lletra i estic a *blanca* i a *flabiol*, però no em trobaràs a *baqueta* ni a *trombó*
- ☐ La primera lletra està amagada a *contrabaix* i a *tamborí*, però no és a *cobla* ni a *sardana*

•Dibuixa'm:

•Assenyala en el dibuix: claus, canya, pavelló i forats

•Contesta:

- De quina família sóc?
- Digues CINC instruments de la meva família

ELS CONCURSOS

Un **concurs** és una **competició** oberta entre diverses colles que es troben per ballar quatre sardanes: dues de **lluïment**, una **revessa**(*) i una de **germanor**.

En un concurs hi ha un **jurat** que decideix quina colla ho fa millor. Cada any se celebra el Campionat de Catalunya de Colles Sardanistes en el qual hi ha dues categories: El Bàsic d'Honor (els que en saben més) i el Comarcal.

Als concursos hi ha varies categories segons les edats: veterans, grans, juvenils, infantils i alevins.

Els concursos se solen celebrar en llocs de molt d'espai, com grans places o camps de futbol.

A vegades s'organitzen "Concursos de Colles Improvisades" en els quals hi participen colles que es formen espontàniament en aplecs i ballades.

() La Sardana Revessa, tal com indica el nom, és una que és molt complicada de comptar i repartir, ja que la música sol ser poc variada i no es distingeixen bé els canvis de tirades. Per treure bé una revessa s'ha de tenir molt bona oïda i ser un bon matemàtic.*

Contesta

- Què és un Concurs de Colles Sardanistes?

- Qui et sembla que ballaran més bé, els que participen al Bàsic d'Honor o els que participen al Comarcal?

EXERCICIS

Qui parla amb qui?

"Arnau, sabries dir-me quin és l'únic instrument de corda que hi ha a la cobla?"

"Quina diferència hi ha entre una baqueta i una vaqueta, Josep?"

"El flabiol, Mariona, és de vent fusta"

"Sí, Miquel, dues trompetes, un trombó i dos fiscorns"

"És el contrabaix, Carme, però aquest és el de tres cordes"

"Sí, Cristina, perquè té bisell i claus"

"És molt senzill, Joana: el primer serveix per a fer sonar el tamborí i el segon és una vaca petita"

"A la cobla hi ha cinc instruments de vent metall, Vicenç"

• Solució:

.....parla amb.....

.....parla amb.....

.....parla amb.....

.....parla amb.....

Sopa de lletres

Busca els instruments de la cobla

T	I	A	R	O	N	E	T	F	S	D	E	A
C	O	N	T	R	A	B	A	I	X	T	L	B
A	F	S	R	I	S	T	O	S	O	S	O	S
B	L	A	O	N	B	L	M	C	B	T	I	B
I	A	M	U	O	O	L	B	O	M	I	T	T
O	B	C	P	R	B	A	E	R	O	B	E	R
L	I	S	E	T	E	N	T	N	R	L	N	O
L	O	N	T	B	M	O	R	T	T	E	O	M
R	L	T	A	M	B	O	R	I	R	O	R	B
C	O	N	T	R	A	B	I	X	T	E	N	O

Contesta

- Quants instruments hi ha a la cobla?
- La cobla, quants instruments repetits té?
- Hi ha més instruments de vent fusta o de vent metall?
- Quin instrument de la cobla té trencavents?
- A quin costat de la cobla hi ha els instruments més greus?

Relaciona posant-hi nombres

1	TENORA
	TIBLE
	FISCORN
	CONTRABAIX
	FLABIOL
	TAMBORÍ
	TROMBÓ
	TROMPETA

	peix
	badana
	pont
	trencavents
1	pavelló de metall
	claus
	metall agut
	pistons

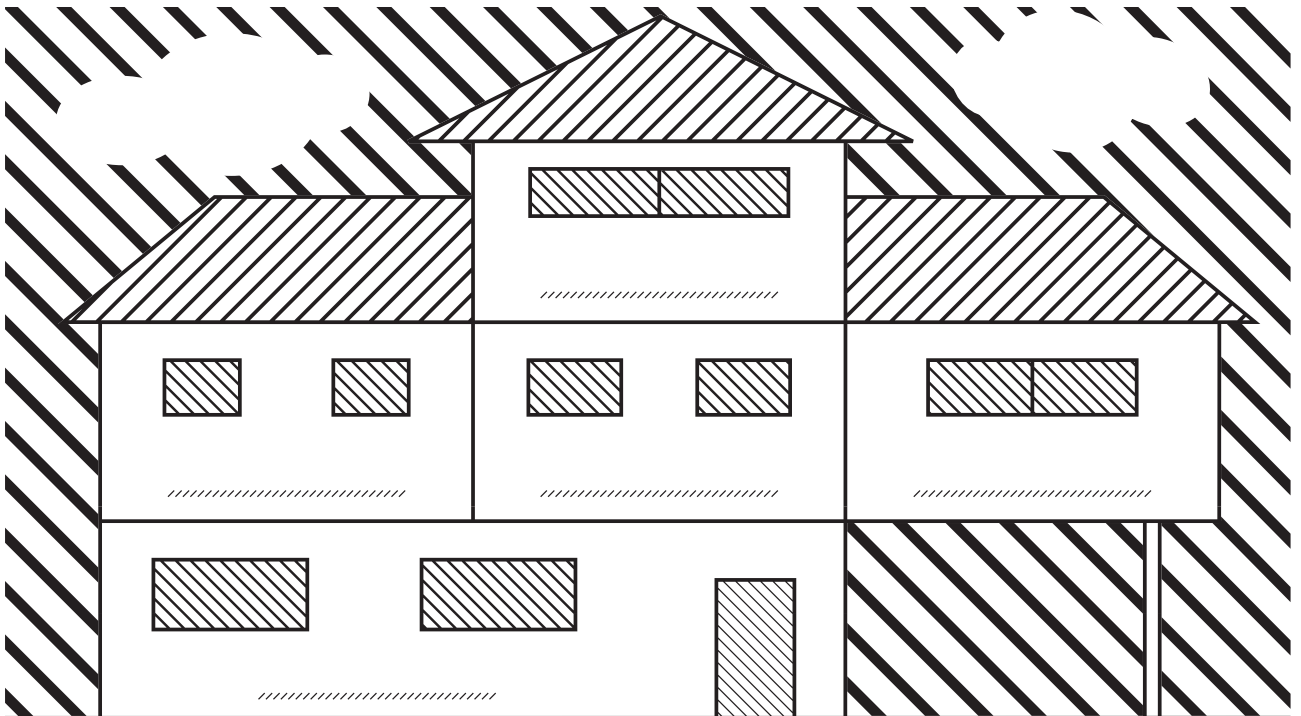
	baqueta
	vent metall
	arquet
1	vent fusta
	vent fusta
	vent metall
	vent metall
	vent metall

Cadascú a casa seva

En Joan toca el flabiol i el tamborí, en Pau toca el fiscorn, l'Àrnau toca el contrabaix, en Gerard toca la tenora i en Jaume toca el trombó de pistons.

Entre tots cinc s'han comprat aquesta casa i cada un d'ells té la seva habitació per assajar. Sabries dir-me quin músic viu a cada habitació?

"Ningú no viu al costat dels que toquen corda o percussió"

"El que toca l'instrument amb bisell viu a sobre del que toca l'instrument de vent fusta menys agut"

"Al primer pis i al segon, hi viuen els qui toquen instruments de vent"

"Ningú no viu a sota del que toca corda ni tampoc del que toca l'instrument de vent metall més greu"

"El que toca l'instrument de vent metall que no està repetit a la cobla està assajant"

ESCOLTEM I TREBALLEM UNA SARDANA

Títol:

Autor:

Tiratge de curts:

Tiratge de llargs:

Instrument
protagonista:

O sigui que és una
sardana obligada de

T'ha agradat? Per què?

ESCOLTEM I TREBALLEM UNA SARDANA

Títol:

Autor:

Tiratge de curts:

Tiratge de llargs:

Instrument
protagonista:

O sigui que és una
sardana obligada de

T'ha agradat? Per què?

ESCOLTEM I TREBALLEM UNA SARDANA

Títol:

Autor:

Tiratge de curts:

Tiratge de llargs:

Instrument
protagonista:

O sigui que és una
sardana obligada de

T'ha agradat? Per què?

ESCOLTEM I TREBALLEM UNA SARDANA

Títol:

Autor:

Tiratge de curts:

Tiratge de llargs:

Instrument
protagonista:

O sigui que és una
sardana obligada de

T'ha agradat? Per què?

ESCOLTEM I TREBALLEM UNA SARDANA	
Títol:	
Autor:	
Tiratge de curts:	Tiratge de llargs:
Instrument protagonista:	O sigui que és una sardana obligada de
T'ha agradat? Per què?	

ESCOLTEM I TREBALLEM UNA SARDANA	
Títol:	
Autor:	
Tiratge de curts:	Tiratge de llargs:
Instrument protagonista:	O sigui que és una sardana obligada de
T'ha agradat? Per què?	

ESCOLTEM I TREBALLEM UNA SARDANA	
Títol:	
Autor:	
Tiratge de curts:	Tiratge de llargs:
Instrument protagonista:	O sigui que és una sardana obligada de
T'ha agradat? Per què?	

ESCOLTEM I TREBALLEM UNA SARDANA	
Títol:	
Autor:	
Tiratge de curts:	Tiratge de llargs:
Instrument protagonista:	O sigui que és una sardana obligada de
T'ha agradat? Per què?	

